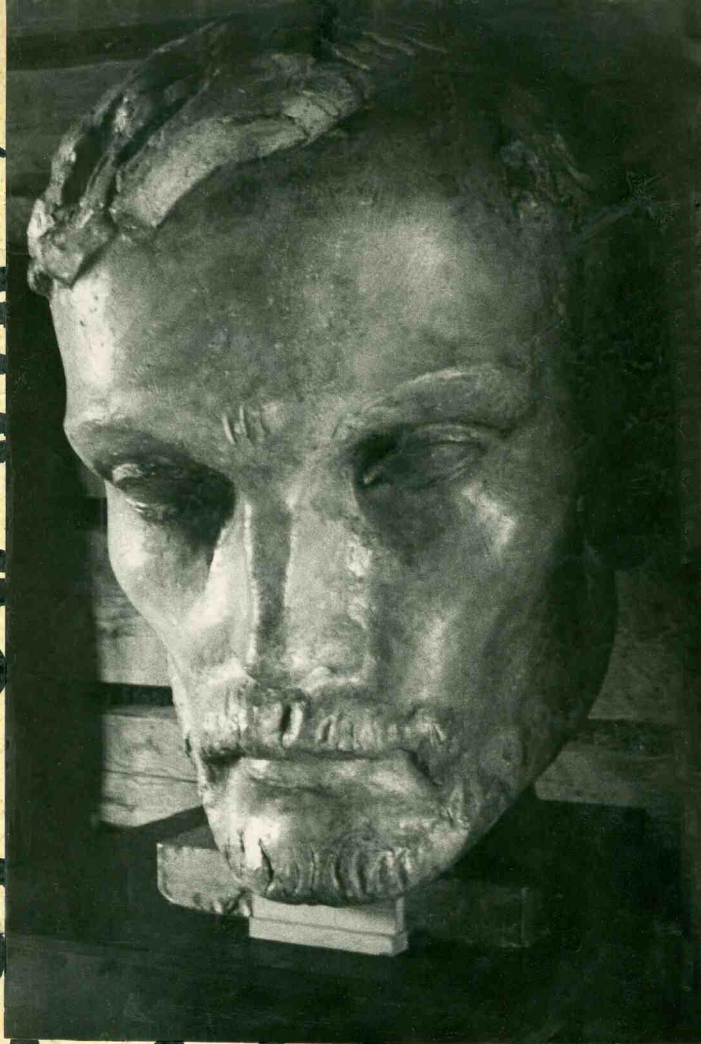

SUOMEN

JAAKKO
HARJU-
VAARA
VIIA

KIVI

A L E K S I S K I V I

A L B U M I

t e k s t i :

J a a k k o

H a r j u v a a r a

k u v i t u s :

S a m a

Fyöräillen Palojoelle

On sumuinen, harmaa perjantaiamu. Tänään täytyisi käydä Tuusulassa ja Palojoella Aleksis Kiven entisillä asu-
masijoilla. Pistäydyn erään toverini luona kysymässä läh-
tisikö hän kanssani. Tämä ei olekaan kotona, joten aionkin
mennä yksin. Tapaan vielä erään ystäväni, jonka neuvoa seu-
raten käyn vaihtamassa lisää vaatetta ylleni, ja sitten o-
len vihdoin valmis matkaan.

Poljen halki sumun kietoman tienoon, enkä edes kunnol-
la erota edessäni olevan suoran toista päätä. Puut tien
vierillä yhdessä viileähkön sään kanssa kielivät jo hy-
vää vauhtia etenevästä syksystä. Samaa tunnelmaa lisäävät
läheisellä pellolla työskentelevät perunannostajat. Kesän
kasvattamat mukulat kaivetaan siellä nyt maasta ja vie-
dään edelleen talven varaksi kellariin.

Ohitettuani taistelukoulun ja tien kummallakin puolel-
la lukuisia huviloita näkyykin jo edessäni tuttu tienmut-
ka ja siellä viitta, joka osoittaa Kiven kuolinmökkiä. Jä-
tän pyöräni vähän matkan päähän ja kävelen perille. Syksyn
alakuloinen ja kostea sumu kai aiheuttaa sen, että tuntuu
kuin olisi kulunut vain vähän aikaa siitä, kun Aleksis Ki-
vi jo sairaana liikkui näillä mailla. Ilma mökin ympäril-
lä aivan kuin väreilee ja huokuu jotain siitä, mitä hänen

rasittuneissa ajatuksissaan on painostavana kierrellyt.

Mökki on kiinni, mutta haettuani sen hoitajan pääsen tutustumaan siihen sisälläkin. Tupaan astuttaessa kiinnittyy huomio vasemman nurkan täyttävään lieteen sekä muuhun tavanomaiseen keittiösisustukseen. Astioita on hyllyillä vähän, eikä varallisuus muutenkaan näytä oikein viihtyneen tässä mökissä. Vasemmalla olevasta ovesta menen kamariin, jossa vastapäisen seinän vieressä on Kiven kuolinvuode. Oikealta pienestä ikkunasta sisään matava valo tuo kou- riintuntuvana esiin ankean tunnelman, joka sävyttää koko ympäristöäkin. Sitä täydentää vielä oppaan koneellinen, lohduton ääni hänen luetellessaan kamarin esineitä. Vasemmalla vievät piironki ja uuni melko suuren tilan huoneesta ollen siten näkyvästikin todistamassa sanoja, jotka e-räs kävijä on jo vuosisadan alkupuolella kirjoittanut vieraskirjaan: "Kun katselee tätä harmaata mökkiä ja sen pieniä suojia, niin tulee ajatelleeksi kuinka usein suurilla sieluilla on vähän tilaa maanpäällä."

Jonkin matkaa ajettuani käännyin sivuun isolta tieltä. Oikealla puolella on kohta sumuisena ja rauhallisena Tuusulan vanha kalmisto. Kirjailijamme hauta on melkein heti vasemmalla tuijien suojassa. Kellastuneet saniaiset mustanharmaan paaden kummallakin puolella tuntuvat olleen paikoiltaan siitä lähtien, kun hauta lähes yhdeksänkymmentä vuotta sitten luotiin umpeen. Ylempänä oleva valkeasta marmorista muotoiltu kannel ja laakeriseppele ovat harmaantuneet ja

paikoin niitä peittää sammal. Aivan haudan etureunassa maljakkoon tuodut kirkkaan punaiset ruusut kuin kuvaavat sitä, ettei nykyinen kansa ole unohtanut suurta kirjailijaa, vaan tahtoo tuoda kunnioituksensa hänen muistollensa. Mutta ruusukimppu on pieni.

Suuntaan matkani kohti Palojokea. Jonkin aikaa poljettuani huomaan vastaani tulevan kaksi tutun näköistä hahmoa. Hehän ovatkin rinnakkaisluokalta. Toisen polkupyörästä on puhjennut takakumi. Eipä siinä auta muu kuin ryhtyä

paikkaustöihin joksikin aikaa. Pian tuleeikin rengas kuntoon ja lähden ajamaan vähän ripeämmin edelleen, sillä äskeisessä touhussa meni jonkin verran aikaa.

Viimeisen mäen harjalta aukeaa hiljainen näkymä alas Palojoen kylään. Sumu kietoo yhä paksuna kaiken verhoonsa. Se tekee siten maiseman tavattoman rauhalliseksi ja sopuisoiseksi. Sukellan pyöräni selässä kiihtyvällä vauhdilla alas usvaiseen laaksoon. Vielä viimeinen ylämäki ja silloin on edessäni Aleksis Kiven syntymäkoti.

Tämä on huomattavasti suurempi kuin kuolinmökki Tuusulassa. Astun pienen saunan sivuitse matalahkoa

rinnettä ylös talon ovelle, mutta se on suljettu. Haen kuitenkin oppaan ja pääsen sisään. Ensimmäiseksi tullaan eteiseen, josta nousee oikealta portaat yläkertaan ja suoraan edestä vie ovi kamariin ja vasemmalta tupaan, joka on melko suuri. Täällä on hallitsevana mahtava liesi. Sitä vastassa seisoo seinän vieressä valkoinen kipsiveistos kirjailijasta. Tämän vasemmalla puolella on suuri sileäksi kulunut

räättälin pöytä, jolla Kiven isä on monet työnsä suorittanut. Seinillä, lattialla sekä kaapeissa on tavanomaisia käsityö- ja talouskaluja. Tuvan oikeasta nurkasta menee ovi pienehköön kamariin. Täällä on ovea vastapäätä sänky, jonka vieressä alustalla seisova melko suuri kipsinen päänkuva tekee aika suuren vaikutuksen näin pienessä huoneessa. Toisella seinällä on kookas takkauuni. Kamarista pääsenkin eteiseen ja sieltä portaita ylös ullakolle. Tulen alakerran eteisen ja kamarin kokoiseen huoneeseen, jota on ilmeisesti käytetty erilaisten käsityövälineiden säilytyspaikkana. Päätyseinässä olevasta ikkunasta avautuu näkyvä pihamaalle. Siellä on Aleksis-pojan entisellä leikkitantereella kyläläisten pystyttämä kivi, jonka edessä on kalliossa luettavana kirjailijan omakätisesti hakkaamana: "Aleks Stenvall 1850".

Vasemmalla seinällä olevasta ovesta pääsen hänen omaan kamariinsa. Kävelen keskeemmälle huonetta ja näen oikeassa nurkassa sängyn sekä toisessa päätyseinässä olevan ikunan alla pienehkön pöydän ja kaksi tuolia. Arkku ja keihnutuoli täydentävät vielä kalustusta. Melkein keskilattia nouseva palomuuuri vie jonkin verran tilaa, mutta muuten on huone kohtalaisen avara.

Käyn vielä katsomassa läheisellä Taaborinvuorella kirjailijan leikkikirkkoa sekä joka kesäisten Kivi-juhlien

näytäntöpaikkaa. Sen jälkeen lähden polkemaan jo raukein
jäsenen halki syksyisen maiseman kotia kohti.

Jukolan veljesten yhteisiä piirteitä

Seitsemää veljestä lukiessa näyttää aluksi siltä, ettei
veljeksillä ole paljoakaan yhteisiä piirteitä, mutta tar-
kemmin asiaa ajatellessaan löytää useitakin.

Jo teoksen alkua lukiessaan havaitsee melko näkyvän
yhteisen ominaisuuden, kun tarkastelee veljesten suhtautu-
mista jo kuolleeseen isäänsä ja äitiinsä. Huomaa helposti,
kuinka muuten hyvin miehiset miehet liikuttuivat kaikki
muistelllessaan vanhempiaan ja kuinka he suuresti arvosti-
vat heitä. Samantapainen liikutus sai heidät kaikki jopa
vuodattamaan kyneleitä, kun Aapo taiten käytteli puhetai-
toaan.

Yleensä veljekset esiintyivät melko pelottomina ja it-
sevarmoina, mutta kuitenkin he saattoivat kaikki joutua
silmittömän kauhun valtaan. Näin kävi mm. heidän pelästy-
essä maailmanloppua ja Valkon pimeässä hehkuvaa silmää. E-
dellä mainitut kauhutilat olivat tavallisesti seurauksena
Aapon kertomista tarinoista, varsinkin jos jokin ulkoinen

tekijä vielä täydensi senhetkistä tunnelmaa.Mielellänsä veljekset kuitenkin tuollaisia tarinoita kuuntelivat.

Selvimpänä veljesten yhteisistä ominaisuuksista on läpi teoksen havaittavissa heidän voimakas ja kiinteä yhteenkuuluvaisuuden tunteensa.Se käy ilmi hyvin monessakin vaiheessa heidän elämässään.Jo veljesten suunnitellessa Impivaaraan lähtöä olivat kaikki yksissä toimin asiassa mukana.Sama sävy jatkui edelleen.Ennen muuta se kävi ilmi silloin,kun heitä uhkasi jokin ulkopuolinen vaara.

Vaikka heidän keskuudessaan olisikin esiintynyt erimielisyyksiä ja kinaa,muodostivat he täysin yhtenäisen ja kiinteän rintaman ulkopuolista vaaraa vastaan.Esiintyipä tämä vaara sitten toukolaisten tai hyytävän hallan muodossa,he olivat aina yhtenä miehenä sitä vastassa,ja siksi he voittivatkin viimein kaikki vaikeutensa ja heistä kaikista saattoi tulla kunnan miehiä.

Juhallo Karjuseura

Sine jouluun seuran viikoksi, oikeasti
sävyä, varonkin alusti, vähän myp-
peallo. Kaipain' väliotokkoja. 7+

Osu Marginaalit varsin hyvät, melkoisesti
varsin onnistuneita kuu'a (käännitys ei ole
onnistunut), kauri huolellista työtä. l.
Välillä 10.

